Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2008

1. Enquête beroepsbevolking

De Enquête Beroepsbevolking (EBB) is een zogenaamd roterend panelonderzoek. Respondenten worden in totaal vijf maal benaderd voor de Enquête beroepsbevolking. Voor de eerste benadering bezoekt een interviewer van het CBS de mensen thuis (Computer Assisted Personal Interviewing, CAPI). De vier vervolgpeilingen worden telefonisch afgenomen (Computer Assisted Telephone Interviewing, CATI). De totale periode dat mensen deelnemen aan de enquête bedraagt 12 maanden. Het eerste interview duurt ongeveer een half uur per huishouden. De vervolginterviews zijn binnen enkele minuten afgehandeld. Dit roterende paneldesign is ingevoerd in het vierde kwartaal van 1999. Daarvoor bestond de EBB uit één CAPI peiling. Het design van de EBB tot 1999 is daarmee vergelijkbaar met de eerste peiling van de EBB vanaf eind 1999.

In 2001 was het roterende paneldesign voor het eerst volledig operationeel. Bij analyses van de uitkomsten gebaseerd op het volledige design (CAPI/CATI) en uitkomsten op uitsluitend de eerste peiling (CAPI) bleken deze voor een aantal kernvariabelen uiteen te lopen. Hiervoor moest een oplossing worden gezocht. De op het nieuwe design gebaseerde cijfers zouden immers tot afwijkende jaarschattingen leiden ten opzichte van de jaren daarvoor. In de tussentijd werden de jaarcijfers over de beroepsbevolking gebaseerd op alleen de CAPI-waarnemingen. Daarmee bleven de cijfers vergelijkbaar met de cijfers die tot dan toe werden gepubliceerd.Voor de maandelijkse cijfers over de werkloosheid werd al wel het volledige paneldesign gebruikt. Deze cijfers worden al een aantal jaren gebaseerd op CAPI én CATI waarnemingen. Een aparte weging voor deze beperkte set aan cijfers, maakte dit mogelijk.

Vanaf 2007 zijn voor het eerst jaarcijfers gepubliceerd die gebaseerd zijn op alle vijf EBB peilingen samen. Een nieuwe weegmethode voor de EBB maakt het mogelijk om alle vijf peilingen samen te gebruiken. Uitkomsten uit steekproefonderzoeken kennen een onnauwkeurigheidsmarge. Door alle vijf de peilingen van de EBB samen te kunnen gebruiken, zijn de jaarcijfers gebaseerd op gegevens van veel méér respondenten dan wanneer alleen de eerste peiling werd gebruikt. Hierdoor worden de onnauwkeurigheidsmarges op de uitkomsten kleiner. Ook biedt het de mogelijkheid om voor een beperkte set aan variabelen kwartaalcijfers te publiceren. Daarnaast sluiten de driemaandsgemiddelden over de werkzame en werkloze beroepsbevolking qua niveau weer aan bij de gepubliceerde jaarcijfers (en de kwartaalcijfers).

2. Vragenlijst

De vragenlijst ten behoeve van het veldinterview (eerste peiling, CAPI) is vrijwel gelijk aan de vragenlijst die tot en met september 1999 is gebruikt voor de EBB. Er wordt een breed scala aan arbeidsmarkt(gerelateerde) vragen gesteld aan de respondenten. Soms worden in de eerste peiling ook op verzoek van derden, op tijdelijke basis, extra vragen aan de EBB toegevoegd. Op basis van de gegevens die worden verzameld in de eerste peiling van de EBB worden jaarcijfers gemaakt. In de vervolgpeilingen wordt een beperkte set van modules uit de eerste peiling herhaald. Het hoofddoel van de vervolgpeilingen is het verzamelen van voldoende gegevens om kwartaalcijfers te kunnen maken. Alleen de gegevens die op kwartaalbasis gepubliceerd worden, worden verzameld in de tweede tot en met de vijfde (CATI) peilingen. In deze peilingen wordt de informatie die de respondent al eerder heeft opgegeven gebruikt. Er wordt per module vastgesteld of er iets is gewijzigd in de situatie van de respondent. Zo nee, dan wordt er verder niets gevraagd en worden de gegevens uit de vorige peiling gekopieerd. Zo ja, dan worden de actuele gegevens uitgevraagd en vastgelegd. Figuur 1 is een weergave van de globale blokstructuur van de vragenlijst. Schema's van de volledige vragenlijst zijn via de CBS website elektronisch beschikbaar.

Voor de beschrijving van de *werkzame beroepsbevolking* worden in de EBB vragen gesteld over:

- het werken als werknemer, het werkzaam zijn in een eigen bedrijf of het bedrijf van ouders/ partner, het werkzaam zijn voor één of voor meer bedrijven ter bepaling van de positie in de werkkring (werknemer of zelfstandige);
- het in vaste of tijdelijke dienst zijn, de duur van het tijdelijke dienstverband, het in dienst zijn voor een vast of een wisselend aantal uren, het werken als uitzendkracht, invalkracht, oproepkracht ter bepaling van het dienstverband;
- de naam en het adres van het bedrijf waar men werkt, het soort bedrijf of instelling en de omvang van het bedrijf ter bepaling van de economische activiteit van het bedrijf;
- de beroepsomschrijving, de voornaamste werkzaamheden, het leiding geven, de leidinggevende werkzaamheden en het aantal personen waaraan leiding gegeven wordt ter bepaling van het beroep;

- het aantal uren dat men in dienst is, het aantal uren dat men gemiddeld per week werkt ter bepaling van de arbeidsduur;
- ploegendienst, avondwerk, nachtwerk, werk op zaterdag en zondag ter bepaling van de werktijden.

Personen met een werkkring van minder dan twaalf uur krijgen een afzonderlijke route door de vragenlijst om vast te stellen of ze tot de werkloze beroepsbevolking behoren. Voor de beschrijving van personen die *geen betaald werk* hebben, worden vragen gesteld over het willen hebben van betaald werk, de gewenste arbeidsduur, de termijn waarop men kan beginnen en over de activiteiten die men verricht heeft om werk te vinden. Deze vragen worden gebruikt om de werkloze beroepsbevolking te onderscheiden van de niet-beroepsbevolking.

Figuur 1
Beknopte modulestructuur vragenlijst EBB, 2008
* Alle modules waar een (*) sterretje achter staat, komen ook in de CATI peilingen voor.

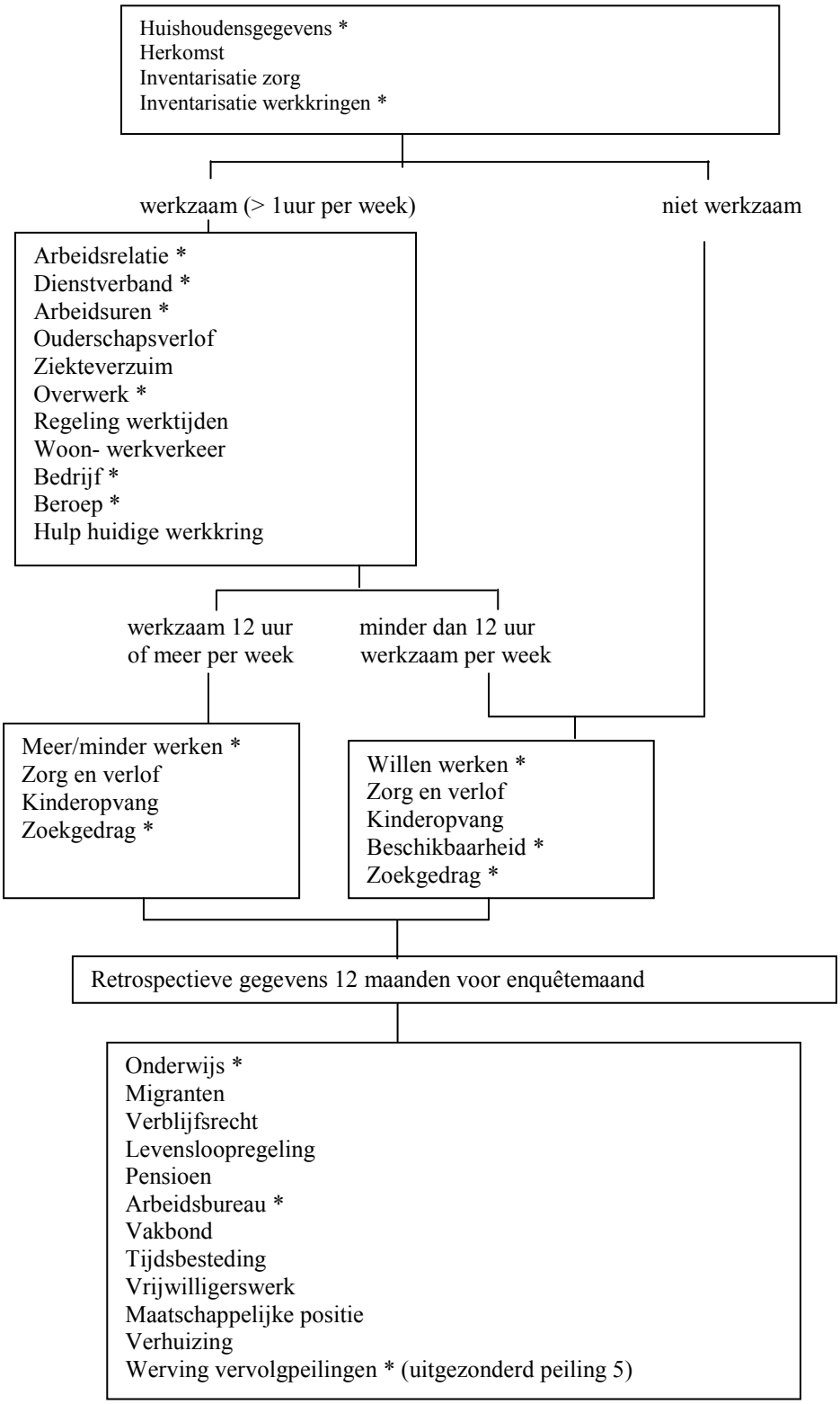

3. Steekproef

De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). In de populatietotalen die voor de ophoging worden gebruikt, is de institutionele bevolking dan ook niet opgenomen.

De steekproef is een zogenaamde gestratificeerde tweetrapssteekproef. In de eerste trap zijn gemeenten getrokken en is vastgesteld hoeveel adressen in deze gemeenten moeten worden geselecteerd. Gemeenten met 7.300 of meer adressen (gemiddeld circa 18 duizend inwoners) zijn alle maanden van het jaar in de steekproef vertegenwoordigd. De overige gemeenten zijn verdeeld over 66 strata die gevormd zijn op basis van 40 COROP-gebieden (Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeksprogramma). Vervolgens zijn hieruit gemeenten getrokken met kansen evenredig met het aantal adressen. Het aantal maanden dat deze gemeenten in de steekproef zijn opgenomen, is evenredig met het aantal adressen.

In de tweede trap is per gemeente een systematische steekproef van adressen getrokken. In elke gemeente in de steekproef worden ten minste twaalf adressen getrokken. In gemeenten die meer dan één maand of het gehele jaar in de steekproef vallen, worden de adressen zodanig verdeeld dat telkens groepen van twaalf adressen (clusters) tot de steekproef behoren. Die twaalf adressen uit een cluster komen uit een zelfde buurt of wijk met als gevolg dat de kenmerken van de bewoners van die adressen op elkaar lijken. Deze 'clustering' heeft niettemin weinig invloed op de variantie van de schattingen [1].

Als steekproefkader is het Geografisch Basisregister (GBR) gebruikt. Het GBR is een lijst van alle adressen in Nederland die wordt samengesteld door TNT Post. Voor de EBB is in 2008 elke maand een steekproef van ongeveer 10 duizend adressen getrokken. In 2008 zijn uiteindelijk 69 duizend adressen benaderd, onder meer doordat in de zomermaanden de steekproef gehalveerd wordt; adressen waarvan bekend is dat daarop inrichtingen, instellingen of tehuizen zijn gevestigd worden verwijderd uit de steekproef; uitdunning van de steekproef heeft plaatsgevonden van adressen waar uitsluitend mensen van 65 jaar of ouder wonen.

Staat 1A
Steekproef, respons en non-respons, EBB 2008

	x 1 000	
Uit te zetten steekproef	124	
Uitval	55	1)
Totaal benaderde adressen	69	
Totaal benaderde huishoudens	69	
Respons	45	
Non-respons	24	

1) Niet uitgezette, onvindbare en onbewoonde adressen

[1] De Ree S., Cluster Effect in the Labour Force Survey, Netherlands Official Statistics, 1989,4/1,p.32.

Staat 1B
Samenstelling respons, EBB 2008

	CAPI	CATI				Totaal CATI	Totaal CAPI + CATI
	1e peiling	2e peiling	3e peiling	4e peiling	5e peiling	peiling 2-5	peiling 1-5
Adressen							
Huishoudens 1)	43.651	36.580	33.903	32.545	31.767	134.795	178.446
Personen	87.783	73.006	67.248	64.499	62.991	267.744	355.527
w.v. 15-64 jaar	80.521	66.149	60.448	57.577	55.857	240.031	320.552
65 jaar en ouder	7.262	6.857	6.800	6.922	7.134	27.713	34.975
1) Exclusief partiële respons	437	4	3	2	3	12	449

4. Veldwerk

Ten behoeve van het CAPI veldwerk zijn ongeveer 218 interviewsters ingeschakeld, die door het CBS zijn opgeleid. Voor het telefonisch interviewen zijn circa 116 enquêtrices ingeschakeld. De interviews worden afgenomen met behulp van een computer. Computerondersteund enquêteren heeft een aantal voordelen. Allereerst worden foutieve doorverwijzingen van de ene vraag naar de andere (routingfouten) vermeden. In de tweede plaats kunnen tijdens het interview inconsistente antwoorden direct gesignaleerd worden zodat daarover met de respondent kan worden overlegd. De voornaamste reden is echter dat het mogelijk is vragen toe te spitsen op de specifieke situatie van de respondent. Het interview neemt daardoor meer de vorm aan van een gesprek dan mogelijk is bij gebruik van een papieren vragenlijst.

Per huishouden worden maximaal acht mensen geënquêteerd. Niet altijd zijn alle te enquêteren leden van het huishouden in de gelegenheid om aan de enquête deel te nemen. De vragen mogen dan worden voorgelegd aan een ander lid van het huishouden, proxi-beantwoording. Er wordt dan wel nagegaan of de proxi voldoende informatie heeft om de vragen te beantwoorden. Door het toelaten van deze zogenoemde *proxi-interviews* wordt het aantal partieel responderende huishoudens gereduceerd. Voor 36 procent van de personen in het CAPI-gedeelte van de enquête werden de gegevens door middel van een proxi-interview verzameld. Voor het CATI-gedeelte ligt het percentage proxi met 49 % beduidend hoger.

5. Schattingsmethode

De schattingen worden berekend als jaargemiddelden. De populatiegegevens over 2008 die bij de schatting zijn gebruikt, zijn verkregen door interpolatie. Deze interpolatie is gebaseerd op de standcijfers van de Nederlandse bevolking per 1 januari 2008 en 1 januari 2009. Tot en met 2003 werden de populatiegegevens verkregen middels lineaire extrapolatie. Met ingang van 2003 is de methode van interpolatie met terugwerkende kracht vanaf 2000 toegepast.

Met het beschikbaar maken van de cijfers over 2007 is een nieuwe weging voor de EBB geïntroduceerd. Deze nieuwe weging is teruggelegd tot 2001. Bij deze weging wordt, meer dan bij de tot dan toe gehanteerde weegmodellen, gebruik gemaakt van registers. Er worden drie registers gebruikt, te weten de Gemeentelijke basisadministratie (GBA), Ingeschreven Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) en Belastingdienstgegevens (Fibase). Daarnaast wordt een panelweging toegepast. Het ophogen van de waarnemingen naar de populatietotalen (exclusief de bevolking in inrichtingen, instellingen en tehuizen) vindt plaats in twee stappen.

In de *eerste stap* worden aan de waarnemingen startgewichten toegekend. Deze startgewichten zijn zo berekend dat ze corrigeren voor ongelijke trekkingskansen die voortkomen uit de gehanteerde steekproeftrekking. Er wordt gecorrigeerd voor de ondervertegenwoordiging van adressen waar uitsluitend mensen van 65 jaar of ouder wonen en van gemeenten waar sprake was van een te krappe enquêtecapaciteit. Ook wordt gecorrigeerd voor de veranderingen in de steekproefomvang per maand.

In de *tweede stap* worden definitieve ophoogfactoren bepaald. Met deze stap wordt de vertekening ten gevolge van non-respons gereduceerd. De waarnemingen worden daartoe herwogen naar de populatietotalen. Alle

personen in een huishouden krijgen daarbij dezelfde ophoogfactor. De methode is ontwikkeld door Lemaître en Dufour[2]. De volgende stratificaties worden daarbij toegepast:

5.1 Geslacht, leeftijd, regio, land van herkomst en adrestype
Er zijn een aantal demografische kenmerken als weegterm opgenomen. De eerste weegterm wordt gevormd door leeftijd in 38 categorieën per geslacht. Tussen 15 tot en met 30 jaar en 50 tot en met 65 jaar worden afzonderlijke leeftijdjaren onderscheiden. Hiermee kunnen betere schattingen gemaakt worden van de arbeidsituatie van jongeren naar diverse leeftijdsindelingen en kan de uitstroom uit het arbeidsproces beter in kaart gebracht worden. Voor de tussen liggende leeftijden zijn 5 jaarsklassen gehanteerd.

Verder is er een regionale indeling die is gebaseerd op de COROP-indeling en de grotere gemeenten. Er is een indeling gemaakt naar gemeenten of groepen van gemeenten in een COROP met meer dan 30.000 inwoners en een combinatie van geslacht en leeftijd in 3 categorieën.

Voor land van herkomst is een indeling met 14 landen(groepen) gekozen in combinatie met een uitsplitsing naar leeftijd. Deze variabele is opgenomen uit de GBA. Ook adrestype is opgenomen uit de GBA met de categorieën één persoon woonachtig, meerdere personen met kind(eren) woonachtig en overig.

5.2 CWI
Het kenmerk ingeschreven zijn bij het CWI heeft een effect op de schatting van de werkloosheid als deze variabele wordt opgenomen in de weging. Daarom zijn inschrijvingsduur bij het CWI en aantal inschrijvingen per provincie opgenomen in de weging. Bij de inschrijvingsduur is ook het onderscheid werkende werkzoekende/niet-werkende werkzoekende meegenomen.

5.3 Inkomen
Toevoeging van inkomen levert een belangrijke bijdrage aan de schatting van de werkgelegenheid. Er is gekozen voor een opdeling in 6 inkomensgroepen, waarbij de groep inkomen onbekend samen met hele lage inkomens apart is onderscheiden. Deze informatie is wel gedateerd voor recente jaren omdat de beschikbaarheid van deze informatie ongeveer 2 jaar achterloopt. Zowel de hoogte van het inkomen als ook de belangrijkste bron (uitkering of arbeid) van inkomsten zijn in het weegmodel opgenomen. De belangrijkste bron is tevens onderscheiden naar regio (provincie en de 4 grote steden).

5.4 Panelweging
Naast het wegen naar actuele populatiekenmerken, kunnen schattingen ook verbeterd worden door gebruik te maken van vergelijkbare data in eerdere perioden. Een samengestelde schatter die in Canada is ontwikkeld voor de Labour Force Survey (Fuller en Rao, 2001), wordt ook bij de EBB toegepast. In het kort komt het erop neer dat voor verschillende categorieën van de doelvariabelen arbeidspositie en opleidingsniveau een terugweegvariabele wordt meegenomen met informatie over het voorafgaande kwartaal.

6. Nauwkeurigheid van de uitkomsten

De EBB is een steekproefonderzoek. Zoals in ieder steekproefonderzoek hebben de uitkomsten een onnauwkeurigheidsmarge. Omdat het steekproefdesign vrij complex is (zie paragraaf 3), is het schatten van de 95%-betrouwbaarheidsmarges niet eenvoudig. Staat 2 geeft een globale raming van de marges voor opgehoogde aantallen. Daarbij is geen rekening gehouden met het steekproefontwerp noch met de gebruikte schatter. De marges hebben betrekking op uitkomsten voor heel Nederland. Voor tabellen waarin een kenmerk naar een regionaal niveau wordt uitgesplitst gelden andere marges. Strikt genomen zou voor elk kenmerk afzonderlijk een betrouwbaarheidsmarge moeten worden geschat.

[2] Lemaître, G. And J. Dufour, 1987, An integrated method for weighting persons and families, Survey Methodology, 13 pp. 199-207 (Statistics Canada)

Staat 2
95%-Betrouwbaarheidsmarges van de opgehoogde aantallen voor Nederland, 2008

Opgehoogde aantallen	CAPI jaarcijfers		CAPI+CATI jaarcijfers		CAPI+CATI kwartaal	
	absolute marge	relatieve marge	absolute marge	relatieve marge	absolute marge	relatieve marge
x 1000	x 1000	%	x 1000	%	x 1000	%
5	1,6	31,7	1,1	22,4	1,6	31,8
10	2,2	22,4	1,6	15,8	2,3	22,5
15	2,7	18,3	1,9	12,9	2,8	18,4
20	3,2	15,8	2,2	11,2	3,2	15,9
30	3,9	12,9	2,7	9,1	3,9	13,0
50	5,0	10,0	3,5	7,1	5,0	10,0
75	6,1	8,2	4,3	5,8	6,1	8,2
100	7,1	7,1	5,0	5,0	7,1	7,1
200	9,9	5,0	7,0	3,5	10,0	5,0
300	12,1	4,0	8,6	2,9	12,2	4,1
500	15,5	3,1	10,9	2,2	15,6	3,1
750	18,7	2,5	13,2	1,8	18,8	2,5
1000	21,4	2,1	15,1	1,5	21,5	2,1
2000	28,7	1,4	20,3	1,0	28,8	1,4
3000	33,1	1,1	23,4	0,8	33,2	1,1
5000	37,0	0,7	26,1	0,5	37,1	0,7
7500	34,5	0,5	24,4	0,3	34,7	0,5

Ter verduidelijking van het gebruik van staat 2 volgt een getallenvoorbeeld. Stel dat wordt waargenomen dat 75 000 personen tot een zekere categorie behoren. Daarbij behoort zoals blijkt uit staat 2 (b.v. bij de Capi jaargegevens) een marge van 6100. De grenzen van het 95%-betrouwbaarheidsinterval liggen dan bij benadering bij 75 000 - 6 100 = 68 900 en 75 000 + 6 100 = 81 100. Dit betekent dat de werkelijke waarde met een betrouwbaarheid van 95% ligt in het interval (68 900, 81 100). Voor tussenliggende uitkomsten kunnen de betrouwbaarheidsmarges door interpolatie worden berekend.

Vanwege de grote relatieve onnauwkeurigheid worden gegevens beneden een bepaalde waarde niet gepubliceerd. Deze aantallen zijn in de staten en tabellen vervangen door een punt (.). De ondergrens is voor de kwartaalcijfers in principe vastgesteld op afgerond 30 duizend in de totaalkolom. Onderverdelingen van groepen van 30 duizend personen of meer worden weergegeven. Voor de jaarcijfers is de ondergrens vastgesteld op 15 duizend in de totaalkolom. Onderverdelingen van groepen van 15 duizend personen of meer worden weergegeven.

7. Definities, begrippen en classificaties

Allochtonen
Personen waarvan minstens één ouder niet in Nederland is geboren. Zij worden onderscheiden naar land van herkomst.

Arbeidsduur
Het aantal uren dat een persoon in een normale of gemiddelde werkweek werkt.

Arbeidsrelatie
Zie *Positie in de werkkring.*

Autochtonen
Personen waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren.

Bedrijfstak/-klasse
De indeling naar aard van het bedrijf is overeenkomstig de Standaard Bedrijfs Indeling (SBI 1993). Voor het vaststellen van het soort bedrijf waar de respondent werkt worden de volgende gegevens gebruikt: de naam van

het bedrijf, het soort bedrijf en de bedrijfsgrootte. Het soort bedrijf wordt zoveel mogelijk tijdens het interview, middels een afleiding die is ingebouwd in de vraagstelling, vastgesteld. Als dit niet mogelijk is worden de naam en het adres van het bedrijf opgezocht in het Algemeen Bedrijfsregister (ABR). Als dit ook niet mogelijk is, komt de indeling tot stand aan de hand van de omschrijving van het soort bedrijf die de respondent heeft gegeven. Voor een gedetailleerde beschrijving van de classificatie wordt verwezen naar de CBS publicatie 'Standaard Bedrijfsindeling 1993'.

Beroepsbevolking Definitie CCS1991
Volgens deze definitie worden tot de beroepsbevolking gerekend:
- personen die ten minste twaalf uur per week werken, of
- personen die werk hebben aanvaard waardoor ze ten minste twaalf uur per week gaan werken, of
- personen die verklaren ten minste twaalf uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooien om werk voor ten minste twaalf uur per week te vinden.

Van de beroepsbevolking worden personen die ten minste twaalf uur per week werken tot de *werkzame beroepsbevolking* gerekend en degenen die niet of minder dan twaalf uur per week werken tot de *werkloze beroepsbevolking*.

Beroepsniveau/-klasse/-groep
De indeling naar beroep is overeenkomstig de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC 1992).
Voor het vaststellen van beroep worden de volgende gegevens gebruikt: de beroepsomschrijving, de voornaamste werkzaamheden, het leiding geven, de leidinggevende werkzaamheden en het aantal mensen waaraan leiding gegeven wordt, de omschrijving van het soort bedrijf. Het beroep wordt zoveel mogelijk tijdens het interview, middels een afleiding die is ingebouwd in de vraagstelling, vastgesteld. Als dit niet mogelijk is wordt achteraf aan de verzamelde gegevens alsnog een beroep toegekend. In een aantal gevallen wordt daarbij gebruik gemaakt van gegevens over het gevolgde onderwijs en de positie in de werkkring.
Voor een gedetailleerde beschrijving van de classificatie zij verwezen naar de publicatie 'Standaard Beroepenclassificatie 1992'.
In de jaren 1992-1995 is geen beroep waargenomen bij personen die minder dan twaalf uur werken en bij personen die in tijdelijke dienst zijn voor minder dan een half jaar én geen toezegging hebben voor een vast dienstverband. Vanaf 1996 is beroep waargenomen bij vrijwel alle personen.

Beschikbaar (definitie beroepsbevolking 1991)
Beschikbaar zijn alle personen die binnen twee weken in een nieuwe werkkring kunnen beginnen of die binnen drie maanden kunnen beginnen omdat een termijn van twee weken niet haalbaar is wegens een opzegtermijn van de huidige werkkring (als men werk heeft van minder dan twaalf uur), het afronden van vrijwilligerswerk, het moeten regelen van kinderopvang of wegens vakantie of ziekte.

COROP-gebied
Gebiedsindeling ontworpen door de Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeksprogramma, waarin veertig gebieden en drie subgebieden worden onderscheiden.

Flexibele arbeidsrelatie
Zie *Positie in de werkkring.*

Geregistreerde werklozen (definitie 1991)
Tot de geregistreerde werklozen worden gerekend de bij een CWI (voorheen arbeidsbureau) ingeschreven personen in de leeftijd van 16 tot en met 64 jaar die:
- niet of minder dan twaalf uur per week werken èn
- beschikbaar zijn voor een baan van twaalf uur of meer per week of werk hebben aanvaard waardoor ze ten minste twaalf uur per week gaan werken.

Geregistreerd werkloosheidspercentage
De geregistreerde werklozen in procenten van de beroepsbevolking.

Gewenste arbeidsduur per week
De gewenste wekelijkse arbeidsduur per week is bepaald aan de hand van de opgave van de respondent.

Leeftijd
Bij de indeling naar leeftijd is uitgegaan van de leeftijd op de enquêtedatum.

Onderwijsniveau/-sector
Om de aansluiting bij de ISCED te verbeteren en internationale vergelijkingen te vergemakkelijken, is de indeling van het onderwijsniveau aangepast. Het hoogst behaalde onderwijsniveau is vastgesteld met behulp van de Standaard Onderwijsindeling 2006.

- Basisonderwijs zijn alle opleidingen op niveau 1 en 2 van de SOI. Dit omvat het gehele basisonderwijs en de eerste fase van het voortgezet onderwijs: lbo/ vbo/ vmbo, mulo/ mavo;
- Vmbo, mbo 1, avo onderbouw zijn alle opleidingen op niveau 3 van de SOI. Dit omvat de eerste 3 leerjaren van havo/vwo (en hun voorgangers) en het laagste niveau van het beroepsonderwijs, vergelijkbaar met de huidige assistentenopleiding (mbo kwalificatieniveau 1);
    - Avo onderbouw omvat de eerste drie jaren van havo/vwo (SOI-niveau 3.3), mulo, ulo en de theoretische en gemengde leerwegen in het mbo.
- Havo, vwo, mbo omvat de opleidingen op niveau 4 van de SOI, d.w.z. de tweede fase van het voortgezet onderwijs: bovenbouw havo/vwo en opleidingen vergelijkbaar met mbo 2, 3 en 4;
    - Mbo 2 en 3 omvatten de basisberoeps- en vakopleidingen (beroepsopleidingen op SOI-niveau 4.1 en 4.2).
    - Mbo 4 (beroepsopleidingen op SOI-niveau 4.3).
    - Havo, vwo (algemene opleidingen op SOI-niveau 4.2 en 4.3)
- Hbo, wo bachelor omvat de opleidingen op niveau 5 van de SOI.
- Wo omvat de opleidingen op niveau 6 en 7 van de SOI.

Verklaring van de gebruikte afkortingen:
ISCD - International Standard Classification of Education
Soi - Standaard onderwijsindeling
Lbo - Lager beroepsonderwijs
Vbo - Voorbereidend beroepsonderwijs
Vmbo - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Mbo - Middelbaar beroepsonderwijs
Mbo 1: WEB Assistentenopleidingen
Mbo 2: WEB Basisberoepsopleidingen
Mbo 3: WEB Vakopleidingen
Mbo 4: WEB Middenkader- en specialistenopleidingen e.d.
Mulo - (Meer) uitgebreid lager onderwijs
Mavo - Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs
Havo - Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Ulo - Uitgebreid lager onderwijs
Vwo - Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
Wo – Wetenschappelijk onderwijs

Toelichtingen op de SOI 2006 zijn te vinden in de publicatie van de SOI 2006. Deze is te raadplegen via intranet/www.cbs.nl, standaarden / begrippen en classificaties / SOI.

Participatie
Bruto participatie: beroepsbevolking in procenten van de bevolking.
Netto participatie: werkzame beroepsbevolking in procenten van de bevolking.

Positie in het huishouden
Bij positie in het huishouden worden de volgende onderscheidingen gehanteerd:
- eenpersoonshuishouden (persoon die alleen een huishouding voert);
- lid van paar (geen ouder);
- lid van ouderpaar;
- alleenstaande ouder;
- minderjarig kind (ongehuwde persoon jonger dan achttien jaar);
- meerderjarig kind (ongehuwde persoon van achttien jaar of ouder die met één of beide ouders samenwoont);
- overig lid.

Positie in de werkkring
Bij positie in de werkkring worden werknemers en zelfstandigen onderscheiden.
Werknemers worden onderscheiden in

- *werknemers met een vaste arbeidsrelatie:* het arbeidscontract is niet van beperkte duur én de werknemer is voor een vast overeengekomen aantal uren in dienst;
- *werknemers met een flexibele arbeidsrelatie:* het arbeidscontract is van beperkte duur én/of de werknemer is niet voor een vast overeengekomen aantal uren in dienst.

Een *arbeidscontract van beperkte duur* is een contract van korter dan één jaar zonder toezegging van aanstelling in vaste dienst.
Werknemers met een *flexibele arbeidsrelatie* worden verder onderscheiden naar de aard van het arbeidscontract:
- uitzendkrachten;
- oproepkrachten;
- invalkrachten;
- overig.

Zelfstandigen worden onderscheiden in:
- *zelfstandige, eigen bedrijf:* Personen die werkzaam zijn in eigen bedrijf of praktijk;
- *zelfstandige, meewerkende:* Personen die werkzaam zijn in bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders;
- *overige zelfstandige:* Personen die niet werknemer zijn en niet werkzaam zijn in eigen bedrijf of praktijk of bedrijf van hun partner/ouders. Tot deze categorie behoren onder meer freelancers.

Werkloze beroepsbevolking
Zie *Beroepsbevolking.*

Werkloosheidspercentage
De werkloze beroepsbevolking in procenten van de beroepsbevolking.

Werknemer
Zie *Positie in de werkkring.*

Werkzame beroepsbevolking
Zie *Beroepsbevolking.*

Zelfstandige
Zie *Positie in de werkkring.*

Zoekactiviteiten (definitie beroepsbevolking 1991)
Van het ontplooien van activiteiten om werk te vinden is sprake als betrokkene verklaart de afgelopen vier weken iets te hebben gedaan om werk te vinden. Personen die het afgelopen half jaar iets hebben gedaan om werk te vinden maar in de afgelopen vier weken niet vanwege het wachten op de uitslag van een sollicitatieprocedure worden eveneens tot de personen gerekend die activiteiten hebben ontplooid om werk te vinden.